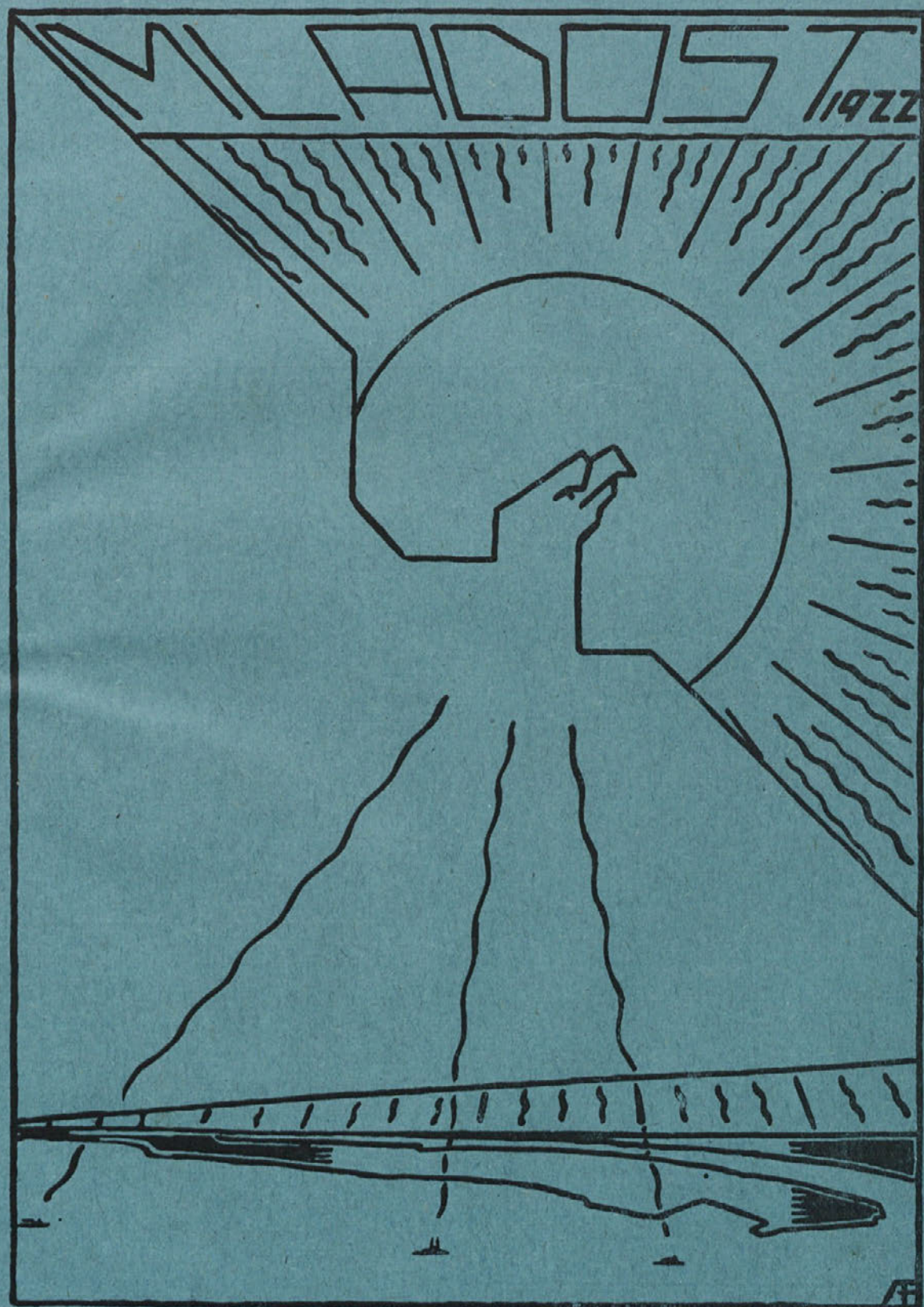

»Mladost«, glasilo Orlovске Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovске Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravništvo, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za številko, ki izide drugi mesec zatem.

Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Prvovrstne

telovadne čevlje

ima v zalogi Društvena nabavna zadruga (preje Gospodarski odsek O. P.)

Dalje priporoča:

Velike stenske slike

z 9 prizori z brnskega tabora. Naj bodo kras vsaki telovadnici, dvorani veži itd. Stane 12 Din.

Brnske razglednice

I. in II. serija po 8 komadov. Vsaka serija 6 Din, 10 serij skupaj 50 Din.

Zapisnike

sej, občnih zborov, fantovskih večerov itd.

Telovadne potrebščine, kakor hlače, majce, čevlji i. dr. nudi po dnevni ceni vsem Orlom trdka

IVAN KUNOVAR

Ljubljana, Stari trg 10.

Zaloga klobukov, slamnikov in modnega blaga za gospode.

Stavbno podjetje

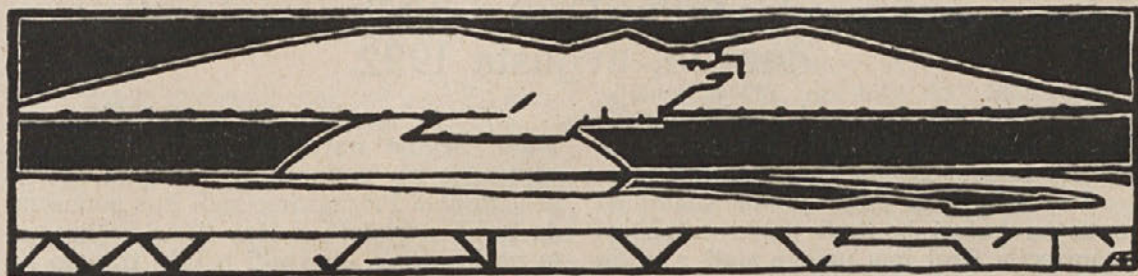
Ivan Ogrin

Ljubljana, Grubarjevo nahr. 8. Telefon 426.

Prevzame vsa zidarska in druga stavbna dela.

Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.

Programatični pozdrav slovanskemu orlovstvu.

V petek, 11. avgusta t. l. so se v »Besednem domu« v Brnu zbrali na pozdravnem večeru orlovskega tabora odločni zastopniki katoliške misli z vsega sveta: kn. škof dr. Jeglič, dr. Megler (Jugoslavija), Dostal (katol. Sokol, Amerika), M. de Vienne (Francija), dr. Verdonck (Belgija), prof. Greenhaut in Mrs. Walsh (Anglija), Van Berg (Nizozemsko), Amswer (Švica), Kolečko (Ukrajina), Njebodor (Rusija), P. Urban (Poljsko), Stankiewicz (Belorus), P. Raab (lužiški Srb), akad. Majce (Jugoslavija). Vsak govornik je govoril pred polno dvorano gostov iz vseh naštetih narodov (zlasti Francozi, Belgijci in naši so bili številni) v svojem jeziku, za njim je ponovil vsebino tolmač. Iz govorov je zvenela ena volja: po prerojeni katoliški mladini mora zavladati Kristus nad narodi, ki naj z deli miru v bratski slogi ustvarijo lepšo bodočnost krščanskega bratstva, enakosti in svobode — mednarodni krščanski solidarizem!

Kot zadnji je govoril starosta Č. O. S. msgr. prof. Šramek, minister železnice čsl. rep. ob gromovitem pritrdjevanju:

»Prvič v zgodovini orlovskega gibanja je zbrana na naši slavnosti cela slovanska družina, izvzemši enega člana (Bolgara), ki morda še pride. Zbrali smo se, da si podamo slovanske roke k vzajemnemu delu za najvišje ideale ljudstva, za ideale katoliške vere. Tudi nesrečna Rusija je danes med nami zastopana. Slovanom pripada bodočnost. In v tej bodočnosti hočemo gojiti slovansko vzajemnost od Rusa do Lužičana, nele vzajemnost jezika, ampak tudi vzajemnost idealov.

Temu velikemu civilizacijskemu in kulturnemu delu v duhu slovanske in krščanske vzajemnosti gradimo danes temelj, ki je naše slovansko orlovstvo, ki ravno s tem taborom

stopa na plan evropske, da, svetovne javnosti.

Češkoslovaški Orel danes tukaj pozdravlja celo rodbino slovansko in proglašča slovansko vzajemnost, vzajemnost slovanske in krščanske samozvesti, bratstva in skupnega dela na cirilometodejskem polju, k čemur nam vodilni duhovi Foch, Mercier in Bourne pošiljajo genljive izjave sodelovanja.

To pomeni, da je že odbila velika ura zgodovine, v kateri se bliža slovansko katoličanstvo veliki slovanski bodočnosti in stopa k višjim ciljem, kakor mu je bilo usojeno dosedaj. Visoko civilizovani narodi ostanejo, toda k njim pristopa slovanska družina, stoječa na idealih krščanstva.

Orli češkoslovaški in jugoslovanski, katoliški Sokoli ameriški in bodoči Orli ruski, ukrajinski in beloruski, spominjajte se vedno te ure, ko smo si obljubili zvestobo za nadaljnje delo.

In vi, neslovanski prijatelji, oznanite v svojih domovinah, da v češkoslovaški republiki ni doma le socijalizem in rdeči boljševizem, ampak da tu biva tudi velika, pripravljena armada katoliška; prosim Vas za naklonjenost, ki naj bi nas navduševala k najpožrtvovalnejšemu delu za velike naloge, ki nas čakajo.

Slišali ste ravnokar iz najbolj poklicanih ust (od voditelja Slovakov: Hlinke), da med nami in slovaškim Orlom ni nikake razlike. In čeprav se prikažejo kedaj kakšni oblaki, vendar ostanemo združeni v bratski ljubezni pod peroti istega Orla.

Še enkrat izražam neizmerno radost nad tem znamenitim sestankom slovanske družine in še enkrat vse kar najsrčneje pozdravljam!«

Uči se, štedi in delaj, potem znaš kaj, imaš kaj in si kaj.

(F. Schanz.)

Iz govora predsednika O. P. Ljubljana — v Celju dne 26. avgusta 1922.

Kulturni boj, napovedan od svobodomiselstva, smo sprejeli in ga moramo dovesti do zmagonosnega konca.

Vsa teža tega boja je na mladinski fronti; na kateri bo tudi padla odločitev. Organizacija Orel ima nalogo stati v prvih vrstah na najbolj ogroženih postojankah, organizirati vso delavsko in kmetško mladino in s prehodom v napad obraniti krščanstvo pred navalom kapitalističnega svobodomiselstva.

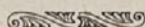
Ne verujte tistim, ki prihajajo k vam, polni obljub o svobodi, uživanju in veselju mladosti in ničesar ne zahtevajo od vas. Mi stopamo pred vas z odkritimi zahtevami samopremagovanja, ljubezni, požrtvovalnosti ter dela in dolžnosti — za kar vam dajemo pravo svobodo, iskreno bratstvo in lepo, krepostno življenje.

Z izobrazbo in vzgojo volje plemenitimo našo mladino in jo pripravljamo za težke naloge, ki jih nalaga vsakemu poedincu družina, država in družba.

Očitek, da orlovska organizacija premalo neguje narodno, oziroma državno vzgojo, je ne le neosnovan, ampak naravnost zloben. Priznavamo radi in s ponosom, da naših narodnih dolžnosti ne vršimo na ta način, da se ob vsaki priliki trkamo na prsi in prirejamo šumne veselice kot to delajo za državotvornost patentirane organizacije — ampak naša narodna in državna vzgoja obstoja v tistem a vztrajnem, vzgojnem in izobraževalnem delu na fantovskih večerih, v telovadnicah, v odborih itd.

Zato pribijemo, da je orlovstvo eminentno narodna organizacija, ki s svojim delom med krščansko mladino utrjuje temelje in gradi lepšo bodočnost naši mladi državi.

Z brnskimi taborom smo stopili iz mej jugoslovanskega orlovstva, obnovili smo bratske vezi s severnim našim slovanskim bratom Čehoslovakom in položili temeljni kamen za slovansko orlovstvo.

Verska, narodna in socialna ideja Orla.

(Govor msgr. dr. Sedláka, vseučil. prof. v Brnu, 16. julija 1922.)

Veliki orlovski tabor, ki ga danes začnemo, naj bi pokazal telesno moč Orla. Toda kultura telesa nam ni najvišji cilj orlovskega gibanja, nam je le zgolj sredstvo k višje stoječi kulturi duha. »Duh je, ki oživlja«, pravi naš Odrešenik, in duh — ideja, misel — to so idejne smernice, goreče zvezde, za katerimi stremi gibanje našega Orla. Današnji zbor in celi tabor hoče biti manifestacija teh smernic, teh zvezd, hoče biti zaslužen plačilo tako ustanoviteljem kakor tudi vsem članom, ki ste delali, da bi te ideje dosegli.

Tri ideje so za nas značilne: verska, narodna in socialna.

I.

Ljudska duša potrebuje vere, o tem nikdo ne dvomi. Brez vere in brez Boga bi bilo življenje prazno, pusto, brez cilja, v temi. Ako ni Boga, je življenje ljudstva brez npravne moči, brez veselja pri delu, brez moči v trpljenju, brez upa v umiranju. Duši je potrebna vera, toda le prava vera Kristusova, v obliki katoliškega verstva, kajti le v tem ver-

stvu so vse naravne sile in sredstva svetosti, milosti, le katoliška vera vodi vse duše k večni blaženosti. Le ta vera je postavljena na Petrovo skalo.

Vera je duši potrebna in zato je treba, da se vse duše, ki versko čutijo, strnejo v eno četo. Opazujte, kako od vseh strani kriče v svet Voltairovo besedo: ecrasez l'infame — pobijte nesramnico. Povsod se pojavljajo poskusi izločiti Kristusa iz ljudskih src, in če to ne gre, vsaj odtujiti Cerkvi vso družbo. Je silen tabor Antikristov. Potreba je torej, da se proti njemu postavi pod praporom Kristusovim mogočen, enoten tabor Kristusov. In tu mora stati tudi naš Orel.

Cela naša Cerkev na zemlji je vojskojoča Cerkev, ali — kakor so ji rekli v srednjem veku: viteška. Že v srednjem veku je Cerkev osnovala posebna viteštva, ki so imela namen, boriti se z nasprotniki križa in križ braniti. Tudi danes so nam potrebni posebni viteški redovi, in to je naš Orel, Orel obojega spola, možje in žene, združeni pod

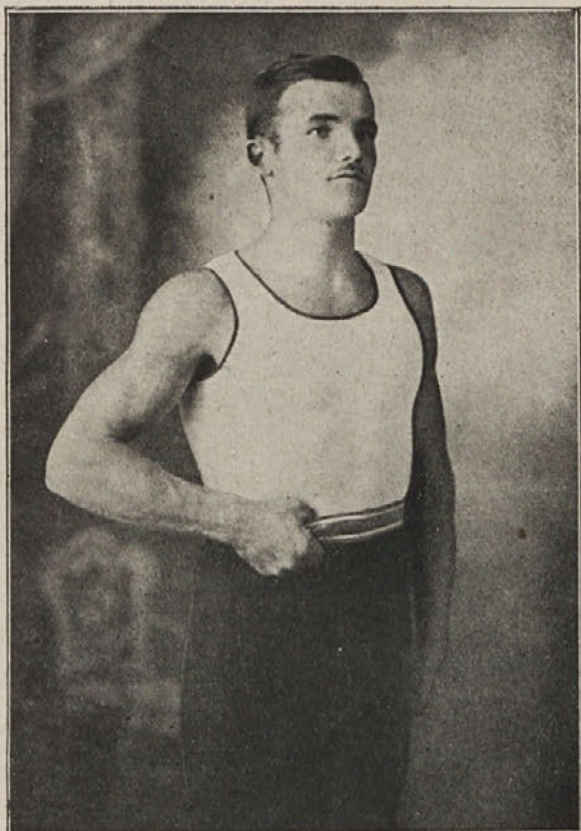
Kristusovim praporom, proti taboru Anti-krista. To nam je potrebno, ako hočemo zmagati.

Kakor pri vsaki reči, tiči skrivnost uspeha tudi tu v dveh činiteljih: v močnem notranjem prepričanju in v hrabrosti ter pogumu na zunaj. Zlasti danes je potrebno to prepričanje, še bolj pa pogumna izpoved prepričanja na zunaj. Opazujte, kako mnogo je katoličanov med temi 80%, ki hladno stoje ob strani, nedelavni, radovedni, ki morda žele nam uspehov, a sami se dela

se enako mislečih, se ogreje, utrdi. V tem leži pomen našega tabora. Ko zagledamo tisoče mož in žen, Orlov in Orlic, deset-tisoče, morda stotisoče zavednega katoliškega ljudstva, kako bi ne bili potrjeni v svojem prepričanju, kako bi to ne moglo vplivati na te mlačne katoličane, ko bodo to videli, o tem brali, kako ta misel zmaguje.

II.

Verski misli se pridružuje narodna ideja. Češki narod je pridobil nazaj samostojnost in svobodo. Vlada naših za-

Ivo Kermavner, načelnik O. P. - Ljubljana, prvak na mednarodni tekmi U. I. O. C. E. P. v Brnu 1922.

ne lotijo. To so Nikodem i v ljudskih vrstah, zlasti med inteligenco. Ledena skorja obdaja njihova srca, kakor mrzla skorja zemlje, ki ničesar ne pusti notri. Treba je to skorjo raztopiti, razbiti in zmešati z rahlo prstjo, da bo seme prodrla na znotraj.

V ta namen je treba uspeha mas, množic, in taka množica prepričuje. Včasih je posameznik neodločen, dasi ima morda najlepše prepričanje, ne upa si izpregovoriti; če pa vidi ma-

dev se je vrnila v naše roke, a to je šele začetek. Treba je to samostojno republiko utrditi, izgraditi, in glavno: ohraniti. V ta namen se je dozda, sorazmerno še malo storilo. Treba je mnogo dela, požrtvovalnega, nesebičnega dela; treba je češkemu narodu resničnih domoljubov, polnih prave ljubezni do češkega naroda, ki ne išče sama sebe, lastne koristi, lastnega odlikovanja in karijere, ampak korist in blaginjo svoje države. Kako bi bil ubog, ako bi njegova

inteligenca izpovedovala, kar je napisal Machar: »Jaz nimam domovine, ne ljubim je in nimam razloga, zakaj naj bi jo ljubil, nimam idealov.«

Inteligenca brez idealov bi imela srce trdo kakor kamen in v njem zgolj zavist in srd. Zavist zamore le razdirati, ljubezen zida. Kako uboga je domovina tam, kjer govore: ubi bene, ibi patria (koder je zame dobro, tam je moja domovina). Taka ljubezen do domovine bi ji ne koristila. Pravo ljubezen do domovine oznanja krščanstvo, ki jo stavi v eno vrsto z ljubeznijo do matere, ko govori: pietas erga parentes, pietas erga patriam (udanost do

je gojil Sokol. Rad priznam, da nam je bilo sokolstvo, dokler je bilo vsenarodna armada za obrambo domovine, dobro, drago, da smo tako sokolstvo podpirali. Saj je Sokol posvečeval prapore, hodil na Velehrad na božjo pot, bil nam je mil in drag, bil je naš. Šele ko se je postavil na protikatoliški temelj, naravnost v tabor Antikristov, ko je začel oznanjati, da Sokol ne sme biti član katoliških društev, ko je delal celo za odpad od Cerkve — takrat je postalo potrebno, postaviti proti tej armadi Antikristovi armado Kristusovo.

Papežev nuncij, nadškof Klement Micara in starosta češkoslov. orlovske zveze, minister msgr. Jan Šrámek korakata k sv. maši v stadion (13. avg. 1922).

domovine bodi kakor udanost do starišev). To je ljubezen, ki ne išče sebe, ampak ukazuje ljubiti domovino zaradi vesti in Boga, ki ne čaka plačila tukaj, ampak v večnosti. Ljubezen, ki vznikla iz takih idealov, traja večno; to je ljubezen, ki zamore za domovino nele delati in žrtvovati, ampak tudi zanjo umirati.

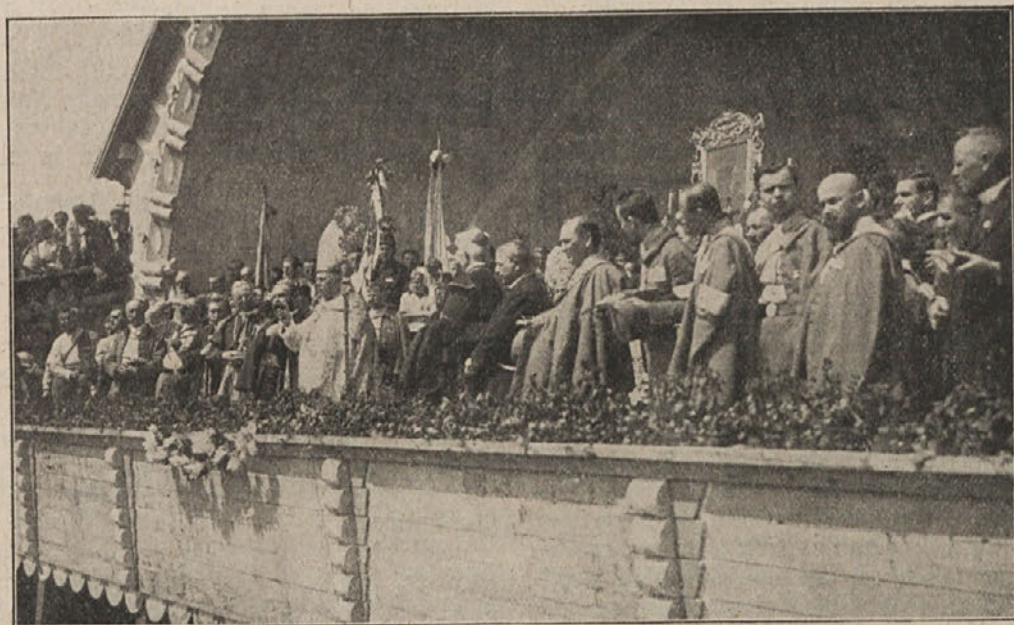
To je druga ideja, poleg križa je domovina — to je naša misel Cirilo-Metodejska. Cerkev in domovina! S to ljubeznijo do domovine, moremo reči, Orel v ničemer ozir ljubezni do države, do naroda, ne zaostaja za Sokolom; da, ljubezen Orla je trdnjša nego vsaka prirojena ljubezen do domovine, kakoršno

Naj se nihče ne moti, ko se zastirajo oči ljudem brez zadostnega poznanja zgodovine s tem, da se z ozirom na ljubezen do domovine postavlja geslo: pravi Čeh ne more biti dober katoličan, mora proč od Rima. To so fraze. Mi zavedni češki katoliki in Orli vemo, da je naš narod postal po delovanju sv. bratov Cirila in Metoda katoliški in s tem tudi kulturn. Cela naša kultura prvih stoletij naše narodne zgodovine, ki začenja s sv. Cirilom in Metodom in sv. Václavom, vsa velikost naroda je bila odgojena na tleh katoliške Cerkve. Pod vplivom katoliške Cerkve se je razvijala trgovina, obrt, pesem, književnost itd. To vse je izviralo iz katoliške Cerkve za časa Přemyslidov, Luksemburžana, posebno še v

času Karla IV., ko je naš narod stal na čelu evropske kulture. Naši zavedni Orli vedo, da je 200 let trpel češki narod, ko se je pod vplivom husitstva postavil proti Rimu, da je propadal nrajno in kulturno in prišel v tujini na slab glas. Po Beli gori je bil zedinjen, obranjen pred ponemčenjem, živel in postajal je mogočen v svetlobi katoliške vere, in očiščen v ognju svetovne vojne je dosegel samostojnost. Mi si ne damo slepiti oči s potvarjanjem zgodovine, da bi bil Rim in katoliška Cerkev sovražnik češkega naroda. Cerkev je bila češkemu narodu vedno dobra mati.

Nasprotno bi mogli češki katoličani tožiti in očitati, da je husitstvo težko

češko niti razumel, izseljenci so se ponemčili in dokazovali svoje nemštvo, v 7-letni vojni so podpirali pruskega kralja in mi smo izgubili krasno Šlezijo. Ravno take simpatije so gojili tudi ob vojski l. 1866. To vse bi lahko predbacivali in obračali pozornost na to, kako je tuji Gustav Adolf-Veren in švicarski denar podpiral pri nas protestantstvo. A mi ne predbacivamo tega nikomur. Glavni razlog vseh teh dogodkov je bilo sovraštvo do katoliške Cerkve in škodilo je narodu več, kakor tiste kazni, s katerimi je Cerkev morala kaznovati upornike. To omenjamo le zato, da bi se mlačni ne dali zavajati s krivim razlaganjem zgodovine, in nasprotno, da bi vedeli, kako

Nadškof dr. Stojan podeljuje po sv. maši (13. avg.) papežev blagoslov 80.000 taborjanom. Na levi škofa iz Križevcev (Njaradi) in Djakova (Akšamović), na desni škof dr. Jeglič in minister msgr. Šrámek.

oškodovalo češki narod, ker ga je storilo za narod krivovercev, kar je bilo sramota pred celim svetom, na znotraj pa ga je oropalo mnogih pomnikov kulturnega dela in ga vrglo za 500 let nazaj, oškodujoč ga socialno tako, da je na primer l. 1487. moglo biti uzakonjeno suženjstvo. Mi češki katoličani bi mogli tožiti, da je husitstvo sprejelo nemški protestantizem in širilo načelo: cuius regio, eius religio (kogar je država, tega mora biti vera). Kar je bilo z naporom celih stoletij očiščeno, je protestantizem v času pol stoletja ponemčil. Mogli bi se pritoževati, da so za kralja izvolili nemškega plemiča Friderika iz Porenja, ki ni

lahkomišljeno se 800 let od 1000 let naše narodne zgodovine meče pod mizo, ker so katoliška. — To je druga ideja našega orlovskega tabora, ideja ljubezni do domovine, po veri oživljene ljubezni.

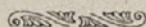
III.

Tretja ideja je socialna misel. Socialno življenje zahteva urejene razmere v državi, državno avtoriteto, kateri se podrejajo rade volje državljani, oblast, ki jo izvršujejo tisti, ki pravično vladajo. Pravičnost je temelj državi. Ona se kaže ne le v izvedbah sodstva, ampak tudi

v pravični razdelitvi bremen. Socialno življenje ima za pogoj zasebno lastnino, ki je nagib k delavnosti in vir ljudskega blagostanja, a ni absolutna, ampak ima svoje meje. S tem je v zvezi obramba socialno šibkih. To je izvrševala Cerkev v vseh časih od početka krščanstva. Krščanstvo je gojilo pravice osebnosti, odstranilo suženjstvo, priznalo pravice žen in otrok, se brigalo za trpeče, gradilo zanje bolnice, sirotišnice, zavetišča, uvedlo red v evropski družbi in mir božji (treuga Dei) vsaj za nekatere dobe. Krščanstvo in Rim je branil podanike proti despotom. Razni križarski pohodi niso imeli namena utrjevati in širiti moč Cerkve, ampak braniti svobodo. Nameni Cerkve so nameni vsakega socialnega reda, ona oznanjuje, da je vsaka oblast od Boga in jo moramo ubogati. Tudi oblasti v republiki se moramo pokoriti, toda ta oblast mora postopati pravično, sicer velja tudi njej beseda večnega Sodnika: podaj račun od svojega hiševanja. Krščanska družina je drugi temeljni steber družbe.

Pravičnost in ljubezen sta načeli, ki naj osrečita družbo. Ti dve je vedno oznanjalo naše ljudsko gibanje, krščanski solidarizem in tudi naš Orel. Za ti načeli bo manifestiral tudi orlovski tabor in to tem glasneje, ker tako kakor naše ljudsko gibanje tudi Orel spaja v sebi vse vrste naroda. Tako je po pravici naša misel solidarnosti sredi med starim kapitalizmom, ki je mase držal pod jarmom, in socializmom komunistov, ki hoče, da naj le en sloj vlada, da naj le delo odločuje, da naj se privatna lastnina odstrani, vse drugo pa podjarmi. Kam bi ta misel vodila, kaže Rusija. Naš tabor bo obenem shod raznih stanov, tu bo obrtniška razstava.

Ta socialni boj, ki je obvladal Evropo, se mora izbojevati med dvema smermi, med krščanskosocialno in komunistično bolševiško, med križem in bolševiško zvezdo. Naša naloga je, zlasti naloga Orla je, da bi stal v tem boju vsak na svojem mestu in zmagal sveti križ.

Bojé se nas!

To leto je Orel zopet tako vsestransko napredoval, tako lepe in številne prireditve izvršil, toliko novih članov, članic in prijateljev si pridobil, da se je lotil — zlasti ob primeri orlovskih slavnosti v Brnu s sokolskimi v Ljubljani — naših nasprotnikov strah. Lani so nas še prezirali, se pomilovalno iz nas norčevali in se tolažili z mislijo, da bo sokolski zlet v Ljubljani vse ljudstvo in najboljše Orle pridobil za sokolstvo. Ker pa se razmere nekako ravno v nasprotno smer obračajo, ker slutijo in čutijo razni širokoustneži in lažnivi preroki, da korakajo orlovski prapori po prelomu fronte v Brnu z velikimi koraki proti popolni zmagi v Ljubljani, so se začeli bati.

In ker človek v strahu ne ve, kaj bi storil, glavo v pesek tiščati pa ne kaže še dalje, so začeli zmerjati, kakor tepen paglavec, ki od daleč fige in jezik kaže ter zmerja, ko si drugače pomagati ne zna in ne more. Zato je zmerjanje pri pametnih in izkušenih ljudeh vedno znamenje strahu in slabosti, ali pa iz obeh izvirajoče zmedenosti.

Iz takih virov poteka zadnji mesec zmerjanje Orlov in orlovstva v slovenskem liberalnem časopisju. Koder se zgodi kaka lumparija, kjer se kakorkoli kak človek pregreši, ga brž naredo za Orla, potem pa

pišejo cele kolone o orlovski organizaciji, ki da vzgaja same pretepače, pijance, nečistnike, hudodelce, npravne propalice itd. Koder je kak Sokol tepen, gotovo iznajdejo Orla - napadalca mirnih, poštenih sokolskih mladeničev.

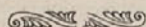
Mi se iz tega učimo dveh koristnih nauk. Prvič se zadovoljno nasmehnemo in si pravimo: daleč smo prišli — boje se nas! Potem pa pomislimo: zelo previdni moramo biti pri sprejemu novih članov, stare pa moramo vedno bolj vzgajati v prave Orle, po Zlati knjigi in Poslovniku, v telovadnici in na fantovskih večerih, z delom in molitvijo, da nam res kateri ne omadežuje naše lepe, idealne zveze in svetih načel. To bi bila strašna škoda, če bi mogel kdo po resnici, oprt na kakšne resnične skandale v orlovskih vrstah, trditi, da so vsi enaki — Orli in Sokoli. Kaj bi rekli tisti blagi, dobri ljudje, ki Orla podpirajo, kaj bi rekli vsi bratje in sestre, ki se vzorno trudijo in žrtvujejo za napredek Orla, ako bi jim omadeževal krog, ime in njihove žrtve kak izdajalec naših načel, ki bi storil kaj takega, kar pripisujejo zlobni nasprotniki v svojem strahu Orlom!

Kakor so v tistih časih, ko je slovenski duhovnik z zgledno požrtvovalnostjo in neumornim delom začel graditi naše go-

spodarske in izobraževalne organizacije in je nanje oprt vrgel tudi iz političnega sedla kvarni liberalizem, dolga leta polnile protikatoliške časopise vse grde psovke in zabavljske na posamezne duhovnike in cel

stan, tako bodo — kakor je videti — nekaj časa grdili Orle. Ko pa bodo izprevideli, da vse to nič ne škodi nam, pač pa njim samim, bodo nehali.

Fantje, dekleta! Korajžo, boje se nas!

Izlet Orlov v Strasbourg 2.—13. avgusta 1921.

(Konec.)

Kdo bi zameril našim tekmovalcem, ki so se pol leta mučili s pripravami za nastop, ako so po dovršenem delu hoteli tudi nekoliko prijetnega odmora!

Po večerji smo šli gledat v obsežni park Orangerie zaključno slovesnost: veliko nočno slavnost, ki je imela na sporedu: koncert v čast venčanim društvom, telovadne nastope na odru, bengalično razsvetljavo jezerca sredi parka in umetne špilje z vodomatom. Mnogo tisoč ljudi je pritegnila ta zabava v park, nam pa ni dosti ugajala, ker smo morali plačati v frankih vstopnico in imamo precej drugačen okus kakor Francozi. Nastopajoči telovadci so bili fantastično maskirani in šminkani ter so predstavljali raznovrstne alegorične skupine, piramide, boje, balete, rokoborbe itd. Pred pozornico je bila taka gnječa, da ni bilo mogoče pazno slediti nastopom. Nameravan nastop naših tekmovalcev je odpadel, ker se nam ni zdelo primerno nastopati med takim sporedom.

Ne da bi se bili dogovorili, smo se skoraj vsi sešli še pred končanim nastopom v veliki restavraciji nad jezercem, kjer je zadonela vesela in korajžna slovenska pesem in zbrala okoli naše mize množico zelo hvaležnih poslušalcev, ki se niso mogli načuditi lepoti naše pesmi. Gotovo bodo vedno ohranili trajno v spominu Jugoslovane vsi, ki so nas slišali peti in videli našo zabavo. Tako smo do konca uspešno zastopali Jugoslavijo v Strassbourgu.

Slovo.

Prvi smo dospeli Jugoslovani in zadnji smo odrinili. V ponedeljek 8. avgusta smo ogledovali mesto, zlezli na mogočni razgledni stolp nad stolnico in se poslavljali od zadnjih odhajajočih čet, zlasti od Čehov, ki so se deloma odpeljali v Pariz, deloma pa domov. V Pariz so šli vabit na tabor v Brnu in so na več krajih nastopili tudi s telovadbo.

V torek smo se pripravili na dolgo potovanje, lovili literaturo o slavnostih v Strassbourgu, dajali informacije o Jugosla-

viji uredništvom in organizacijam ter se prijateljski razložili z domačini, ki so naši delegaciji bili na uslugo. Marsikatera prijateljska vez se je zasnova ta dan, ki traja še danes. Naš krajan g. S. nas je letos obiskal v Ljubljani, z nekaterimi pa smo se sešli v Brnu. Menim, da bi težko bolje koristili domovini kakor z vzdrževanjem takih stikov, ki širijo medsebojno poznavanje narodov in gladijo pot vzajemnemu sodelovanju pri vzgoji mladine. Sto tisoč čitateljev telovadskih listov raznih narodov in desettisoči gledalcev naših nastopov na mednarodnih prireditvah gledajo na nas in sodijo Slovane in Jugoslovane že čisto drugače, neprimerno ugodnejše nego časopisje in književnost tujine. Ponosni smemo biti na te uspehe našega dela v korist naroda in države, in nikomur ne priznamo pravice, da bi nas zmerjal za brezdomovince ali nam očital nedelavnost v narodnem in patriotičnem oziru.

Pri tej priliki omenim zanimiv razgovor z Italijani. V soboto zjutraj smo ogledovali tekme za prvenstvo in se tam setali z odposlanstvom iz severne Italije. Očividno so se nas ogibali. V razgovoru smo jim pojasnili, kake krivice trpe naši bratje v zasedenem ozemlju od fašistov in od vlade in da iz tega razloga mi ne moremo ž njimi tako občevati, kakor bi hoteli in želeli z ozirom na naša katoliška načela. Na ta očitek nam je odgovoril njihov voditelj, duhovnik, da priznajo in obsojajo oni (katoliški telovadci) to krivično nasilje in da bodo organizirani katoličani Italije pod vodstvom don Sturze prejalislej ta madež Italije izbrisali. Podobno so nam zatrjevali Nemci v Monakovem. In res bi mogli naši odcepljeni bratje pred ujedinjenjem edinole na tak način, s pomočjo močnih katoliških strank priti v tujih državah do svojih pravic. S prodiranjem pravih katoliških načel o pravičnosti, bratstvu in ljubezni potom mladinskih organizacij v mase ljudstva bi brez vojska bolje in hitreje narodne manjšine dosegle znosne razmere.

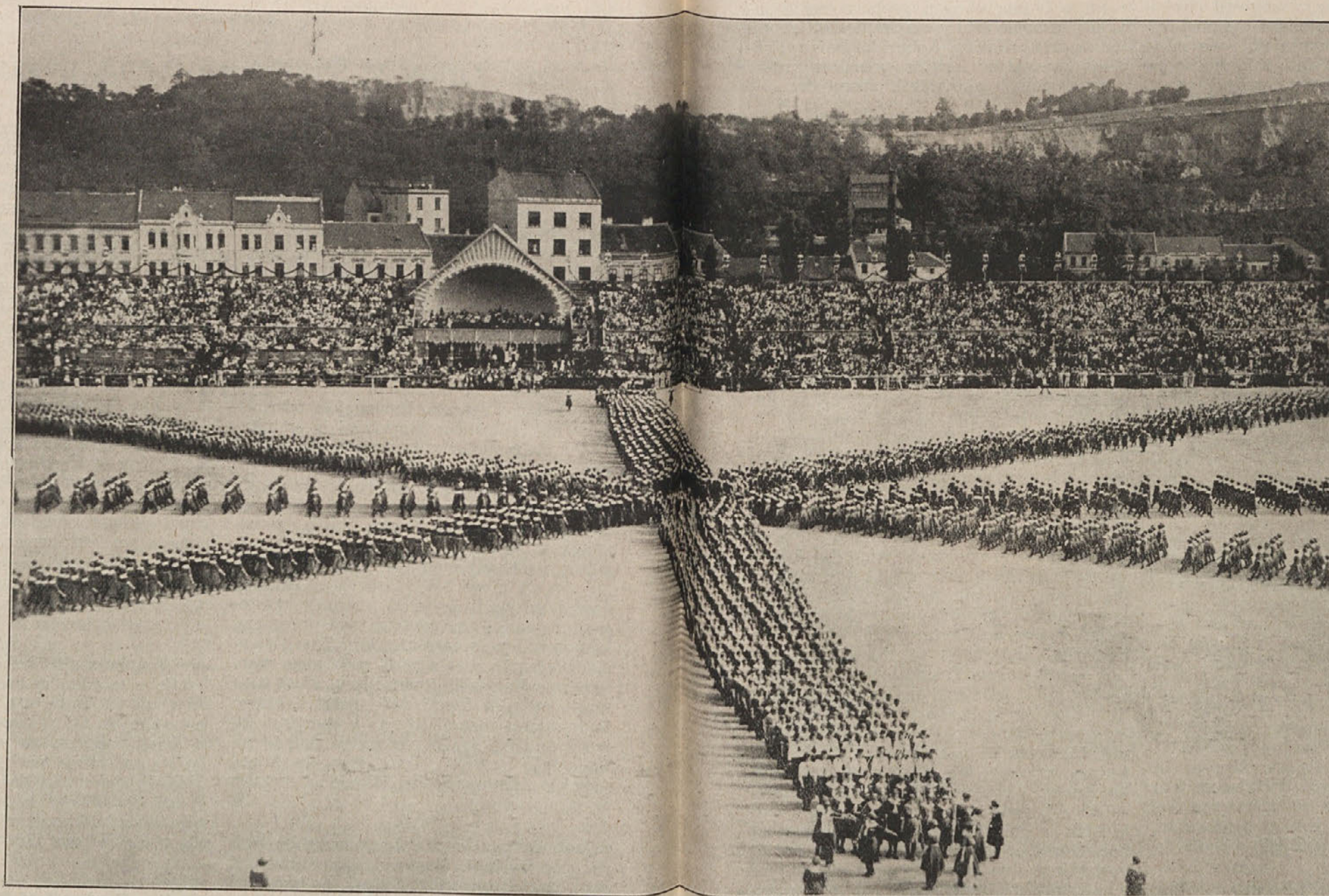
Vrnitev.

V sredo 10. avgusta smo se odpeljali skozi lepo Alzaško proti svobodni Švici. V Zürichu nas je že čakalo na postaji zastopstvo katoliških telovadcev, ki so nas

sredi dvorane, so nastopali pevci, telovadci in deklamatorji na odru izredno dobro. Orodna telovadba je bila dovršena, deček, ki je (v švicarski nemščini) deklamiral pesem o svobodnem orlu nad vrhovi Švice

zveze Švicarjev (Müllerja), ki je naglašal, da smo mali narodi poklicani od Previdnosti božje graditi zlati most bratskega izmirjenja med vojskujočimi državami velikih narodov. Nato sta se na odru ob petju

letih potoval po naših deželah in za tiste čase nenavadno simpatično v nemščini pisal o našem narodu in njegovem hrepenju po svobodi. Prebral nam je odlomek iz svoje knjige: Blaues Meer und schwarze

Rajalni pohod Orlic v Brnu 13. avg. 1922.

povedli v svoj dom in tam nastanili. V društvenem domu odseka Sv. Peter in Pavel so nam priredili pristrčen večer. Med večerjo, pri kateri smo sedeli pomešani med domačini — tudi galerije so bile polne —

nas je očaral in vsem nastopajočim smo brali na očeh in kretnjah, da so res svobodni ljudje, ki morejo bratsko ljubiti tudi nas Jugoslovane. Višek večera je bil nagovor predsednika katoliške telovadne

naše in švicarske himne poljubili obe zastavi zvez.

Po tem svečanem trenutku se je dvignil sivolas starček, švicarski državni svetnik Baumgartner, ki je že v svojih mladih

Berge (Modro morje in črne gore), kjer govori o narodni zavednosti ljubljanskih deklet in o veličanstvu triglavskih gora (knjiga je izšla v založbi Benzinger & Cie.), potem pa s solznimi očmi tako prisrčno

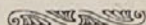
govoril o vzvišeni nalogi katoliških telovadcev, ki naj zblížajo tisoč let si nasprotujoča naroda Nemcev in Slovanov, da se nihče navzočih ni mogel ubraniti solz resničnega ginjenja.

Pozno v noč smo si izmenjavali visoke in praktične misli o katoliški vzajemnosti narodov, ki naj jo pospešujejo naše mladinske zveze ter si dajali informacije o razmerah v organizaciji in narodu.

Zjutraj 11. avgusta smo še hiteli ogle-

dovat mesto in krasno okolico jezera, potem pa so nastopili bratje pot preko Tirolske v domovino, kjer so jih bratje in sestře slovesno sprejemali, sam pa sem skozi Tellovo domovino preko cele Švice potoval v Milan, obiskal grobove naših junakov in bojno črto v okolici donte Grappa ter se preko Gorice, Kobarida, Bovca, Predila, Rabelja in Trbiža pomalem vračal domov, poln vsakovrstnih spominov.

J. H.

Občni zbor O. P. v Ljubljani 21. septembra 1922.

Letošnji občni zbor je napolnil dvorano v Ljudskem domu in se je vršil skoro 7 ur. Zastopanih je bilo 124 odsekov (od 220 obstoječih). Vršil se je pod vodstvom predsednika O. P. br. dr. Basaja po določenem sporedu: čitanje zapisnika, poročilo predsedstva in preglednikov, volitve, predlogi predsedstva in članov, slučajnosti. Potekal je gladko in mirno. Občni zbor je prišel pozdravit tudi zastopnik Slov. kršč. soc. zveze prof. Puntar.

Poročilo predsednikovo, ki je bilo zelo obširno in je razvilo trezno sestavljeno sliko dela 10 mesečne poslovne dobe, bo v glavnih potezah objavila prih. štev. Mladosti.

Revizorja (br. L. Tomažič in J. Savjovic) sta izjavila, da sta našla arhiv, inventar in vse knjige, zlasti račune, v najlepšem redu, predlagata celotnemu odboru za ogromno požrtvovalno delo absolutorij, blagajniku br. Lekanu in tajniku br. Langusu pa posebno priznanje; občni zbor je predlog potrdil z zahvalo odboru.

Organizatorični odsek je poročal o ustanovitvi 23 novih odsekov, reviziji 42 odsekov in uspeh okrožnih svetov, ki so ugodno vplivali na poživitev odsekov in potreben stik s Podzvezo. V bodočem letu se bo osnovala centrala za odsekovne Čebelice, ki bo uvedla enotno poslovanje, enake tiskovine, učila voditelje Čebelic in nadzirala poslovanje.

Prosvetni odsek je priredil 3 tečaje v središču in 2 zunaj, izdal predelan Poslovnik II. izdaje in vplival na smotreno ureditev izobraževalnega dela v odsekih. Mladost se je v letu 1922 izpopolnila po željah zadnjega obč. zbora, prinaša povest in slike; že prvih 8 števil obsega toliko vsebine kot celi letnik 1921.; naročnikov ima 2294. Za l. 1923. bo obvezan vsak član imeti Mladost in plačevati mesečno Pod-

zvezi naročnino obenem s članarino (8 K 50 v); morebitne izjemne določbe sme skleniti seja vodstva. Ker bo imela letošnja Mladost vsled dvakratne podražitve tiska okrog 50.000 K primanjkljaja, naj bi povišanje naklade, redno plačevanje, omejitve drobnega tiska in prenostejša oprema zaprečile v bodoče tak primanjkljaj. Mladost v istem obsegu (16 strani) v l. 1923. bi stala za člane 20 Din, za nečlane 25 Din.

Vaditeljski zbor je poročal, da je izvršil 2 tečaja v Ljubljani in 45 drugod, organiziral delne nastope v Celju, na Bledu in v Novem mestu, izvedel okrožne tekme, katerih pa se je udeležilo le 97 odsekov z 900 telovadci, 70 višjega in 500 nižjega naraščaja. Omenil je lepe uspehe O. P. v Brnu, grajal malomarnost, ki je bila vzrok premaloštevilni udeležbi telovadcev pri javnih nastopih in priporočal nabavo krojev in telovadnih oblek. Okrožne tekme in nastop na Bledu naj bi ostali stalni prireditvi O. P.

Tajnik je poročal mnogo novega. Dne 20. nov. 1921 izvoljeno predsedstvo se je po sprejetju novega Poslovnika sestavilo takole: preds. dr. Jože Basaj, podpreds. Fr. Zabret, tajnik dr. Stanko Žitko, blag. Jože Lekan, načelnik Ivo Kermavner, odbornika Ernest Tomec in dr. Fr. Kržan. Imeli so 42 sej, vodstvo pa 1 sejo. Poleg predsedstva je delalo 9 pododborov in par ad hoc sestavljenih odsekov. V pisarni sta bili nastavljeni dve pisarici, pomagal je tudi telovadni učitelj i. dr. bratje. V arhivu ima vsako okrožje svoj zvezek. Vložni zapisnik ima 2935 števil (poleg teh je O. P. odposlala še 3500 dopisov ozir. statistike in prireditve). Poročanje odsekov se je izboljšalo; povprečno jih 88% redno poroča mesečno. O. P. obsega letos 220 odsekov; novih je 21, nedelavnih 27, izbranih 6. Članov je javljenih 11.627 (telovadcev 2631, netelovadcev 2289, podpornih 2293, usta-

novnih 88, častnih 48), naraščaja 4.288 (višjega 1128, nižjega 2866, dijaškega 294). Odseki so imeli 1954 sej, 1324 predavanj, 6231 telovadnih ur, 2294 Mladosti, 4000 Orliča. V Brnu je bilo 511 članov O. P. (po leg teh nekaj gostov). Iz blagajnikovega poročila posnemamo, da se je gospodarstvo O. P. letos zelo izboljšalo. Režijski stroški so z delom narastli (skoro 180.000 kron), članarine je prejela O. P. le 70.000 kron, od prireditelj O. P. 32.000 kron, od odsekovnih niti 5000 kron, premoženje znaša 284.000 kron.

Izražale so se želje po večji prireditvi v l. 1924, po novi ureditvi okrožij, uvedbi sistematičnega izobraževanja članov v domoznastvu in sociologiji, opustitvi nove uvedbe starešinstva oz. dovolitev volilne pravice starešinam, točnejšem plačevanju 50% dobička od prireditelj, olajšavah pri nabavi krojev, o pripravah za zidavo orlovskega

doma O. P. in orlovskega stadija J. O. Z. v Ljubljani in o tečajih O. P.

Novoizvoljeni odbor (z vsemi glasovi z izjemo 3 praznih listkov) se je sestavil tako: preds. dr. Basaj, podpreds. Zabret, nač. Kermavner, tajnik Rasberger, blag. Jerebič, odb. Tomec in dr. Kržan; revizorji Tomažič, Lekan, Sajovic; razsodišče: Masič, Brozovič, dr. Snoj, Stegel.

Člani so novi odbor navdušeno pozdravili, zato sme upati, da bo trdna edinost in neomajno zaupanje dalo močno podlago delu O. P. v l. 1923.

Poglobitvi dela na znotraj in gospodarski konsolidaciji O. P. naj bi kmalu sledila tako mogočna manifestacija Orla pred javnostjo, da bodo padli zadnji pomisleki med prijatelji in vse klevete med nasprotniki Orla, člani pa začutili novega, oživljajočega in čuda stvarjajočega ognja v svojih dušah!

Jugoslovanska orlovska zveza v sprevodu skozi Brno 13. avg. 1922.

Visoko razviti čut časti.

Mlad mož je radi malenkostne zadeve pozval omoženega moža na dvoboj. Prijateljem, ki so ga hoteli pomiriti, je razburjeno odgovoril: »Te sramote vendar ne morem pustiti na sebi; bil bi brez časti, če bi si kaj takega dal dopasti.« V dvoboju je drugega smrtno zadel in je spravil celo družino v nesrečo. Svojo čast je smatral za rešeno. Dobromisleči znanci pa so skomignili z rameni in pripomnili v pojasni-

lo dogodku: »Mladi mož je pač imel visoko razviti čut časti.«

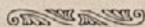
Ali ni ta razlaga zelo zmotna? Visoko razviti čut časti je nekaj zelo dragocenega. Vse pa je odvisno od tega, če imamo živahni čut za tujo čast, ali če razdraženo brnimo zgolj svojo lastno čast.

Ljudje z razdražljivim čustvom časti so največkrat značaji, ki postopajo s tujo častjo, s tujim dobrim imenom in s tujim

čutom za čast skrajno brezobzirno, ki nimajo nobenih načel in nobenega finega čustvovanja za spoštovanje tuje časti, zato pa izgubijo vsako razsodnost in vsak čut spodobnosti, če je njih lastna oseba tudi le najbolj rahlo prizadeta.

Kakšna čudna čast pa je to, ki jo branijo? Ali se ne kaže prava čast in poštenost človeka v načinu, kako spoštuje tujo čast, v šali in kadar gre za

res, v življenju spolov, v poklicu, v politiki, v polemiki? Kogar opravičujejo s tem, da ima rahel čut za čast, ta naj gre v samoto in se vpraša, če je njegova občutljivost res zmisel za čast ali pa če ni morda razburljivost veliko nižjega izvora in če ne izvira le iz surove in otročje nečimurnosti in popolnoma nekrščanskega samoljublja.

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

X.

Kakor se vsak dan na zemlji nagne k zatonu, tako steče tudi vsako življenje. Stari ključar je začel bolehati, in sicer na najhujši vseh boleznih. In ni ga bolelo ne tu ne tam, ni imel ne mrzlice ne zaprtja, toda ginil je v hlačah, manj jedel, skrajšal svoje poti ter jih slednjič čisto opustil. Prav nič se ni lagal o svojem stanju; vedel je, da je neozdravljiv, vedel, da boluje na starosti, ki narašča vsak dan kljub vsej človeški moči in molitvi za en dan, dokler niso izpopolnjeni odmerjeni dnevi. Seveda so to upadanje kmalu zapazili in vest o tem je šla preko dežele naglo kot požar. Vsa soroščina se je držala ob bogatem stricu kot poštene kmetje z nebom ob suši. Kakor kmetje, ki sicer drugače niso bogve kako udarjeni na nebosa, ob suši ne prestando vrte oči proti nebu ter opazujejo vreme, ali se ne bodo prikazali oblaki, ali ne bo deževalo, ter si razlagajo za dobro znamenje, če zapazijo najmanjšo izpremembo, tako je bilo z vso požrešno soroščino pri starem ključarju. Že dolgo so pazili na znamenje bližnje smrti na njegovem licu in zaman, toda zdaj, ko so se začele gube v obrazu množiti, ko se mu je skrajšal korak in mu je obleka začela opletati, so se dvignile hvalne pesmi, se razume na tihem in v srcu, na zunaj pa je seveda izbruhnilo strašno sočutje in obupno tarnanje. V Dolini je oživelo, še vse drugače kot prej, kakor v burji so pritekli, se pripeljali in vsi z obrazi z žalostjo zastrtimi, s širokimi usti polnimi sočutja in strahu in s svetlimi očmi, ki so pridno štele in merile gube, da bi videle, koliko so zrastle, kako so se pomnožile. Vsakdo da je slišal, kakor je ključarju i sam povedal, da slabi, da hujša od dneva do dneva, da ne bo več dolgo trave tlačil, da se bo z ljubim botrom zgodilo, kakor pravi pre-

govor: kar marec skrije, april pobrije! Da pa si niti misliti ne more, kako jih je to prišlo in presunilo, vsi so z družino vred jokali in zdelo se je, da se utope v lastnih solzah, da so si pa le mislili, da morajo iti ter na lastne oči videti, kako je kaj s preljubim botrom. Tu so se pa obiskovalci ločili po svoji izobrazbi v dve veliki vrsti: Prva, bolj izobražena vrsta, se je izražala približno tako-le: Da še na pol ni tako slabo, kakor so si mislili, da so si ljubega strica predstavljali vsekakor še bolj bolnega, da je pa še čisto pri moči. Ko pride pomlad in sonce, se mu bo že poboljšalo. Da upajo, da bo živel še mnogo, mnogo let!

Druga vrsta pa je sklepala roke višje ali nižje nad glavo ter tarnala približno takole, pri čemer je izsilila več ali manj vode iz oči: »Ti dobri Bog, boter, kakšni ste, nak, tako si jaz tega pač nisem predstavljala, prav kakor da ste prilezli iz zemlje. Že marsikoga sem videla, niti na pol se ni tako slab zdel kakor Vi, toda dober teden, pa je bil mrzel. O moj Bog, kako se človek v tako kratkem času izpremeni! Kdaj je bilo, ko sem Vas zadnjič videla? Na langanskem jesenskem sejmu. Takrat ste bili še tako močni, marsikdo s petdesetimi leti ne boljši. In zdaj, o, ti moj križani Bog! Tu se vidi, kaj je človek! Danes kričiš, jutri smrdiš, pravi pregovor. Ah, pač, tak je človek, kar čez noč mu kličejo dušo na sodbo, in čegavo je potem vse, kar je nabral? Ah, pač, tako je kajpak! Moder človek pa misli na take reči, in misli, preden pride zadnji dan, ki mu dušo izpiha iz telesa. Da, da, že marsikdo se je kesal, da ni na to mislil ob pravem času. Če ni več mogel govoriti, je šele poklical pismouke, a naj se je še tako trudil, ni mogel bevskniti besede. Bili so že taki ljudje, ki so že molili jezik za pol čevlja iz ust, pa niso mogli grkniti. Da, boter, to

mora biti nekaj groznega. Da, pravijo tudi, pa se ne govori rado o tem, da taki, ki niso po srcu delali, kakor jim je narekovalo, ki niso vsega spravili, ki niso vse uravnali, kakor bi morali, pravijo, da taki nimajo v grobu pravega miru, temveč se vračajo ter uničijo ljudi s stokanjem in javkanjem, dokler ni vse na pravem kraju: to da traja včasih dolgo, kar celo večnost. Sicer pa takim govoricam ne verujem, se je zmerom pristavljalo. Temu da pravijo vraže, in če bi bilo res, botru se ne bo tako godilo, on je modrejši, vsem ljudem da je znal svetovati, pa bo znal tudi sebi pomagati, dasi pravijo, da si baš tak človek često ne zna sveta. »Toda o takih stvareh pač ljudje govore, zato bo dovoljeno tudi tu, vsekakor ne more ško-

Vpraševali so o njegovi bolezni, o njenem poteku, o zdravniku, ki ga zdravi, zmajevali slednjič zamišljeno z glavo ter dejali približno takole: »Pred dvajsetimi leti sem imel enako bolezen, živ krst ni verjel, da se zmažem, in vendar še živim in zdi se mi, da nikoli bolj zdrav. Toda kaj sem napravil? Svetovali so mi to in to.« In nato je navedel ali navedla ono staro ženo, ki je nasvetovala to in to čudovito zdravilo, ali oddaljenega zdravnika, ponavadi padarja, ki je pomagal. Če sta bila pa prav sama, je obisk govoril o simpatetičnih sredstvih ali kapucinih, ki baje prav posebno slove baš zaradi zdravljenja te bolezni.

Če bi bili preljubemu stricu od začetka prav stregli, so menili, bi bil gotovo

Jugoslovanske Orlice v sprevodu skozi Brno 13. avg. 1922.

diti, dandanes se mnogo slabšega govori, ali ne, boter? In če bi se o teh stvareh še več slišalo, bi bilo več pravičnosti na svetu in marsikatero dušo ne bi vzel vrag. Bog mi odpusti grehe.«

Taki pogovori so dan na dan bili ubogemu stricu na uho in zraven so mu prinašali vsakojakih brkljarij: vina, pečenke, kolačev, belega kruha, bobov, pastet, kratkomalo, kar je bilo mogoče, oziroma kar je komu navdihnila pamet ali neumnost. Od vsake reči naj bi ljubi stric jedel in o vsaki jedi je darovalec trdil, da mu bo prav posebno dobro denila.

Zdaj pa je prišla točka, pri kateri se obe vrsti nista bogve kako razločevali.

že davno zdrav, toda na njegovega zdravnika da ljudje malo dajo in prav za te bolezni ne more ničesar, kogar on pogleda, mora umreti, če ne takoj, pa vsaj pozneje. Če bi pa ljubi stric le želel, bi prav radi žrtvovali nekaj časa ter tekli zanj k stari ženski, padarju, kapucinom ter mu prinesli one reči, in da stavijo, da se mu zboljša, kakor hitro zavžije. Stric ključar je na vse to resno odgovarjal, da veruje, da jim pa za enkrat ne mara delati sitnosti; če se mu poslabša, bo pa videl. In ni govoril brez resnice, kajti če bi mu nekoga dne tri botre in trije botri poslali vsak svojo brozgo in svojega posebnega mazača, bi se mu moralo zboljšati, bole-

zen izginiti ter se spremeniti v sladki smrtni mir.

Potem so ga sorodniki skoraj zmešali s ponudbami za različne posle, pri čemer je bilo treba take spretnosti kot ključarjeve, da se jih je rešil. Ta je hotel doma vse pustiti, priti k njemu, da bo ravnal na polju in povedal, kaj in kako. Drugi mu je hotel prodati konje in kupiti druge: če tega ne stori, da izgubi mnogo luidorjev. Tretji, neki notar, se mu je ponudil, da mu bo upravljal obresti ter je z vso silo pritiskal, kajti to da je izredne važnosti, je dejal, da se zmerom pazi, da se roki ne zamude. Kako lahko izgubiš kapital, o tem da bi prav lahko navedel prilike in zglede, je pristavil z važnim notarskim obrazom. Dobri notar ni pomislil, da se je ključar na to razumel, preden je bil notar zlezal iz plenice in da so prilike in zgledi, kako so izgubili pod rokami notarjev ne samo kapitale, temveč cela premoženja.

Toda še vse bolj so ga mučile bohte, pri teh se je še pred časom zaslužil zveličanje, zdele so se mu kakor stenice, ki se vedno spet povrnejo; rabi še tako dobro sredstvo zoper nje!

Ta je grajala, da nima potrebne postrežbe, kakor je že njegova postelja postлана, svinja ima skrbnejše nastlano in piti mu živ krst ničesar ne ponudi ali da bi ga povprašal, če kaj želi. Ako je ona zraven, o, potem da gre reč vse drugače. Predvsem pa da ona zrahlja posteljico, da se bolnikom zdi, da bi nič več ne vstali, vsake pol ure ji morajo bolniki piti in med tem pa da odganja muhe, da niti ena ne more sesti. Živ krst še ne ve, koliko jih je že umrlo v njenih rokah, ali vsi da so se ji zahvaljevali ter dejali, da se jim zdi umiranje za polovico lažje, če je ona zraven.

Druga je tarnala, kako slabo ima jesti, njegova dekla da kuha, da, najtežjega mesarskega psa bi moralo klati po vampu, kaj šele starega, nadležnega človeka. Res, da ona sama ni iz gosposke kuhinje, da pa je že kuhala v odličnih hišah in da so morali pritrčiti, da tako dobro še nikoli niso jedli. Dalje da pa ve, kaj se mora kuhati za takega bolnika, kajti da ni vse dobro za bolnega človeka, da so jedi, s katerimi lahko v hipu človeka umoriš, in da je to pripravno, če to veš. Da ona to zna, ljudje vedo, in če kje v okolici človek oboli, mora ona k njemu.

Potem da pa napravi, kar je baš pri roki, omletce, konstručkovo obarčko, ocvrta jetrčka ali pečene telečje nožice. To da bolnikom prav posebno dobro dé. Ona

da še ve, kako so ljudje, ki so ležali kakor mrtvi ter niso mogli premakniti niti mezinca, takorekoč oživeli, če jim je prinesla telečje nožice in jim je vonjček segel v nos.

Tretja je s tesnim srcem pripovedovala zglede, kako je v hišah, kjer umre gospodar ter ni nikogar, ki bi pazil in nadzoroval. O, da ga posli in kdorkoli pride, tako oropajo kakor miši panj; če prideš in gledaš škodo, ne najdeš drugega nego stare nogavice in obdrsane metle. Kako da bi bila škoda, če bi se tudi tu tako godilo vsem tem tolikim lepim rečem. To da bi bila pač prevelika škoda, če bi vse to prišlo v nepoklicane roke in ne tja, kakor želi stric.

Ne, Bog varuj, da ne bi privoščila stricu življenja! Od vsega srca! Toda če že privošči, saj pač ve, da je božja volja, da človek umre. In da če želi, pusti vse doma ter ostane pri njem, da ji stric lahko brez skrbi zaupa vse ključe, da ne bo niti prašek izginil brez njegove volje, da bi se pač sramovala!

Ta skrb, da bi šlo tu kakor v panju, se je zdelo, je težila pač srca vsem sorodnikom. Z radovednimi pogledi so se plazili po hiši, vse dobro ogledali, odprli kakor mimogrede vse shrambe, ki niso bile zaprte, si jih dobro ogledali, in če je bilo kaj odprto, kar je bilo ponavadi zaklenjeno, je šla vsa pričujoča soroščina kakor kometov rep odzadaj, pregledovala ter na skritih krajih, kjer se niso bali stričevih ušes, čisto neprikrito izražali sum proti hišnim prebivalcem.

Barbka je te dni slišala stvari, ki so ji gnale solze v oči; iz hiše bi jo bile spravile, da ni pomislila, da mora gledati in poslušati samo botra in nikogar drugega. Tudi mu o vsem tem besedičenju ni črhnila niti besedice, ker ni hotela ubogemu stricu povečati jeze in neprilik, ki jih je imel s preljubno soroščino. Kajti ko se je vendar slednjič otresel z lepimi besedami uslužnih mater, so pritisnile na bojišče s svojimi hčerami, s katerimi bi si stric še vse bolj pomagal. Ta je imela Katrico, ona Tinico, tretja Majdico, vsaka je bila ne le deklet, temveč napol angel, samo brez peruti. Da, sicer se nobena ne bo vedela sama pomagati, če odide hčerka od hiše, toda ko je že kdo proč, že gre kako. Baš to, da je najbolj prikladno, da naš ljubi Bog ni obesil sveta na enega človeka ter ni nikogar, brez katerega se ne bi moglo prestati. Pri takih prilikah nekatere matere niso zamudile koraka še dalje ter odkrile svoje materinsko srce.

Zelo so hvalile tega ali onega nečaka, podčrtavale, kakšen je pravzaprav, da Katica ali Tinica in oni že od mladih nog tičita skupaj kot dva klopa, toda da odsedaj še ni bilo misliti na kaj. Na nobeni strani ne morejo tačas bogvekaj odriniti, toda če bi ta dva enkrat začela, kako lahko da bi to bil par, ki mu ga ne bi bilo para pod milim nebom. Da, na teh dveh da bi se dal zaslužiti bogplačaj, če bi se vendar kdo domislil, je vzdihovala mati ter si brisala oči.

Boriti se proti taki materinski ljubezni, je bilo stricu težko že od začetka, kajti materinska ljubezen je tako lepa in materinski načrti so tako odpustljivi, da se člo-

če pa je bil boljše volje, je vzplapolalo v njem staro lisjaštvo in je odvrnil, da mu je zelo žal, da je prišla prepozno, toda včeraj, da je bila ta ali onegava botra pri njem, da prav posebno skrbi zanj ter prihaja vsaj vsak drugi dan gledat, kako je ž njim. Ona da ima, kakor pravi, sama vzor dekleta in on da ji je obljubil, da pošlje pošto, če bo potreboval. Morda da pride tudi botrin nečak, da bi pogospodaril pri hiši. Ta da je tudi izvrsten dečko, da mu ga ni para v deželi. Skoraj da je opazil, da bi to kazalo na nekakšno poroko. No, proti temu da on nima ničesar; če se imata dva rada, da se jima mora pustiti.

Jugoslovanske narodne noše v sprevedu skozi Brno 13. avg. 1922.

veku srce nehote otaja. In komur se ne otaja, ta se pač boji politični svetli plamen ljubezni z mrzlo vodo. Zaradi tega je stariček ponavadi menil, da mu postaja tako čudno, da mora nekoliko leči. Mogoče, da se ga poloti spanec, zato naj se ne jeze nanj, če se ne vrne. Zdravnik da je dejal, da je spanec poglavito, in če se spi, da ga za sveto voljo božjo ne smejo zbuditi. Zaraditega, da jih ne bo zadrževal; da se zahvaljuje za vse dobrote, ki se jih bo spominjal, tudi ponudb, da ne bo pozabil ter pošlje pošto, kakor hitro bo potreboval.

Kakšno napihovanje in sikanje so sprožile te besede, prav kakor bi bil stopil klopotači na rep! Razljutena botra je začela prav počasi vzdihati in sopihati, toda z vsakim dihom je ogenj bolj plapolal, prasketal jače, končno grmel kakor ducat štiriindvajset puntarskih baterij, ko na hčerki omenjene botre in njenem nečaku že davno ni bilo nobene cele niti. In ogenj je prasketal še vedno, kakor se to primeri poveljniku, ki v preveliki gorečnosti tako oslepi, da še vedno strelja, ko so sovražniki že davno vsi pobiti. (Dalje.)

Včas ljudje se vtopi v vinu kakor v vodi.

Orlovski izlet v Brno 1922. I. obširno opisuje br. Kramberger Fr. v Slov. Gospodarju 7. sept. in nash. številke.

Dalmatinski Orli so ptiči! Iz Zagreba smo čuli, da so silno korajžni in bojevit, da so nestrpni in urni v delu, brezobzirni v boju (tudi besednem) in dr. lastnosti. V Brnu, kamor jih je pri veliki revščini in težavni poti začuda mnogo došlo, so pokazali Dalmatinci tudi, da so najraje sami zase in da zelo trdno skupaj drže, a da niso vajeni imeti koga nad seboj. Najbolj pa so polni trgovskega duha — v Brnu in okolici so zbirali in pustili zbirati druge za orlovno v Sinju. V »Jadrano« (dvakrat na teden »izlazi« iz Splita) mnogo pišejo o Orlu. Številka 71. z dne 6. sept. t. l. v uvodniku »Orlovka nas trublja zove!« razlaga potrebo in pomen snovanja orlovskih gnezd u Dalmaciji in pozivlja zlasti katoliško meščanstvo, naj sledi Sinju, Klistu i. dr., ki so ustanovili Orla. »Sinovi divnih junaka, koji za vjeru znali so mrijet, prekinite sa sokolskim bezvjerjem, orlovska vas trublja zove!« Naprej, bratje Dalmatinci — a le po navodilih in Poslovniku, ne po svoji glavi! —er.

»Hrvatski Sokol«, list za promicanje sokolstva (Zagreb, br. 8 in 9. I. 1922) poroča poučne stvari. — Ker je kraj in orodje danes tako drago, da kmečka mladina ne more snovati popolnih telovadnih društev, Sokol (jugosl. in od jugosl. prega, njani hrvatski) priporoča ustanavljanje »seljačkih sok. društava« s posebnimi pravili, narodnim krojem in lahko atletiko. — Hrv. Sokol povdarja, da za njim ne koraka komandirano vojaštvo in šolarji, pač pa svobodni hrvatski narod pod hrvatsko zastavo. Vladni organi pod vplivom Jug. sok. saveza preganjajo — tu in tam tudi protipostavno in nasilno — hrv. Sokola in zvezo hrv. sok. društev, ki pa vzlic temu vedno bolj napreduje. V boju proti hrv. Sokolu se poslužuje Jug. Sokol tudi starih avstrijskih paragrafov! — V Zagrebu je vlada zaprla sok. dom na Wilsonovem trgu, ker ga hoče Jug. Sokol vzeti hrvatskemu, ta ga pa neče dati (v Zagrebu je mnogo premalo telovadnic!) — v Kumanodemu pa je ministrstvo za socialno skrb darovalo za zgradbo doma društvu Srpski Sokol (ki obstoji le na papirju 400.000 Din. — Hrv. Sokol iz Ogulina se je 21. V. t. l. vrnil iz izleta v Oštarije v urejeni četi, za katero je šla množica ljudstva. Ker tega obhoda niso napovedali oblasti, je ta kaznovala voditelje z globo po 400 K radi kršenja zakona z dne 14. I. 1875 § 3., češ da bi morali ljudi, ki so šli za njimi, razganjati! — Hrv. Sokolu zapira oblast telovadnice in odvaža orodje za Jug. Sokole, »radi uzrujanih duhov i iz javno-sigurnosnih obzira.« Za izlet Jug. Sokola (Hrvatje mu pravijo »Fašistovski Sokol«) 2. jun. v Ogulin so vojniki in žandarji vršili priprave, na povratku pa so Sokoli iz Otočca na domači r. k. župni cerkvi s črnilom politili znamenito sliko Matere B. in na r. k. pokopališču prevrnili spomenik padlih hrvatskih junakov v vojski. — V članku »Instrukcija čehoslov. sokolstva povodom sleta u Ljubljano« dr. Milan Dečak objavlja težke obdolžitve oficijelnega vodstva Jug. sok. saveza, ki da je mistificiral Čeha s člankom »Co tržba vědēti o Jihoslavii« v glasilu Čsl. sok. zveze (27. jul.

1922) o razmerah v naši državi, jih krivo informiral o Hrvatih in s tem povzročil razdor med Slovani. — V spisu »Refleksije na sok. slet u Lj.« se navaja, da na zletu, ki ni bil ne jugoslovanski niti vsesokolski, ni bilo Hrvatov, Rusov, Bolgarov, Poljakov, Rusinov, pač pa komandirano vojaštvo in dijaštvo, v Sokola preoblečeni žandarji, vojniki in fašisti, da je vlada darovala ogromne svote in olajšave, da je jugosl. sok. savez v resnici le SSSS (srbskoslovenski sok. savez), ki večino članov drži v zvezi le še s terorjem in službami, da je 600 sokolskih fašistov po zletu prišlo v Karlovac izzivat Hrvate, ki so jih pa nabili in nekatere pometali v Kulpo. Končno trdi pisec, da je ljubljanski sok. zlet popolnoma neuspeh in morejo z njim biti zadovoljni »Orlovi u Brnu«, sedanji vlastodržci (Pribičević, dr. Žerjav, Pucelj in tovariši) in vsi sovravniki slovanstva.

Od naše strani smo že dokazali, da je bil ta zlet vzlic lepim točkam — velik fiasko. O sporu med jugosl. in hrvat. Sokoli pa menimo, da je bolj poučen za politike, ki se pečajo z vprašanjem nasilnega centralizma, nego za nas. Mi vemo, da bodo kmalu vsi svobodomislci zopet pod eno streho in eno komando. Zato snujemo orlovsko gnezdo, v katera spada vsa verna jugoslovanska mladina brez razlike stanu in plemena.

Več treznosti v poročanju o prireditvah priporočam na vse strani! Ne pišite lepih besedi, ampak točne številke in izvršeno delo. Skrbite, da ne bo vsak časopis navajal drugačne številke o isti prireditvi. Nikar naj ne bo vsak najskromnejši nastop »tabore«, zlasti ne »največji letošnji« in podobno. Kdor je določen za poročevalca, naj se nauči šteti in ceniti množice in telovadce. Naši nastopi so večinoma tako dobro obiskani, da nam ni treba zaokrožati števil navzgor, pač pa sami zase hočemo imeti nad vse potreben točen pregled dela in uspehov Orla. Urednik.

Angleški tisk o orlovskih slavnostih v Brnu.

V »The Catholic Times« (2. sept.) piše pod naslovom »Zmaga Cerkve na Čehoslovaskem« Eliza Kristić (hči pravoslavne Srba in katoliške Irke) o orlovskem taboru, ki je pokazal Evropi, da je čehoslovsko ljudstvo še vedno katoliško in da katoliška Cerkva tam zmaguje.

V »The Universe« (1. sept. t. l.) obširno poroča dopisnik lista, ki je bil v Brno poslan. O Orlu pravi, da je danes najmočnejša organizacija verne čehoslovškega ljudstva, da ima mogočen vpliv na javnost, da druži v 1500 jednotah 150.000 članstva in naraščaja, da je v ozkih prijateljskih stikih z jugoslovansko mladino in da je s svojimi krasnimi, ogromnimi nastopi osramotil one, ki prezirajo katoliško gibanje. Konča z besedami: Orlovski tabor je velik uspeh, ki ima ozir. bo imel dalekosežne posledice v socialnem in političnem življenju čs. republike.

Dejansko bratstvo čs. Orla.

Za s. Terezijo Dukičovo iz Djakova, ki se je ponesrečila pri povratku iz Brna, so zbrali dunajski Orli in Orlice precejšnjo svoto in jo hodili obisko-

vat v bolnico v Baden. V čs. republiki pa so na poziv zveze dozdej zbrali Orli 2633.82 Kč za njo. Med drugimi so darovali: uslužbenci zveze sami 545 Kč, msgr. Šramek 100 Kč, na orl. akademiji v Sloupi (blizu Macoehe) 165.80 Kč. (Tudi J. O. Z. je darovala večji znesek, O. P. v Zagrebu pa ji je preskrbela primerno dobro službo). Za orlovski dom v Sinju sta zbrala dva frančiškana lepe svoto v Brnu, pa tudi v prilog našim izletnikom so pokazali Čehi izredno požrtvovalno gostoljubje. Čast in hvala jim!

Brnski orlovski tabor v filmu. Od 29. sept. dalje predstavlja Kino Apollo v Brnu 2500 metrov dolgi krasni film »Slet orlstva v Brně 1922«, ki kaže vse točke mesec dni trajajočega sporeda. V doglednem času bomo ta film mogli gledati tudi v Ljubljani.

V Litomyšlu (sev. vzhod. Češka) so si Orli postavili krasno, veliko in lepo opremljeno orlovno (dom), ki prekaša vse dosedanje in stane nad 2 mil. Kč. Pomagale so jim vse katol. organizacije.

Kdor hoče postati član I delavskega konzumnega društva naj se prijavi v poslovodstvu v Ljubljani — Kongresni trg šte. 2 ali pa v kateri izmed poslovalnic, in sicer:

Dunajska cesta št. 36,
Zaloška cesta št. 15,
Celovška cesta št. 1,
Vič-Glince št. 214,
Svetje-Medvode,
Škofja Loka,
Kranj,
Križe pri Trzinu,
Trzin na Gor.,
Domžale,
Mengeš,
Šmartno pri Ljubljani,

Sv. Križ pri Ljubljani,
Trbovlje,
Poljčane,
Makole,
Maribor,
Studenci pri Mariboru,
Ruše,
Brezno,
Prevalje,
Mežica,
Črna,

Bloke-Podvelki vrh,
Bloke-Nova vas,
Novo selo pri Kočevju,
Ljutomer,
Struge,
Dev. Mar. v Polju,
Št. Janž. Dolenjsko,
Karmel,
Jagnjenica,
Semič,
Sv. Križ pri Kostanjevici,
Cerkije na Dolenjskem,

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje

v lastni hiši, nasproti hotela »UNION« za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu in jih obrestuje po

4 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4 krone na leto.

Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice brezplačno na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem novembra 1. 1921. nad 100 milijonov kron. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D.
PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh
vrst čevljev (posebej za
telovadne čevlje) in
- gamaš v LJUBLJANI. -

IMPORT

EXPORT

GOSPODARSKA ZVEZA

PODRUŽNICE: CELJE, KRANJ, NOVO MESTO, RADOVLJICA, SPLIT
TELEFON ŠTEV. 137 / BRZOJAVKE: GOSPODARSKA LJUBLJANA

Blagovni oddelek:

1. poljedelski in mlevski izdelki,
2. krmila,
3. kolonialno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura, perilo za moške, ženske in otroke, čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa ter oglja, lastne parne žage, lastna parketna tovarna.

Vinski oddelek:

domača in tuja v sodih in buteljkah, vsakovrstno žganje, konjak, špirit.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živne in prašičev, tovarna mesnih izdelkov, hladilnica, izdelovanje umetnega ledu.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo, semena, umetna gnojila, cement, bencin, galica, žveplo.

Mlekarski oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, eksport sira in masla, lastne mlekarnice.

TOVARNA HRANIL

LASTNA ZELJARNA